

LITTERÆRE METODER

Nykritisk læsning	Fokus på det litterære værk som autonomt. Digteren selv er uinteressant, og nykritisk metode tager derfor afsæt i grundig nærlæsning af teksten selv. Centrale er fx analytiske elementer som: - stilistiske træk, fx syntax - fortæller, miljø - motiv, tema - personkarakteristik - menneskesyn, tekstens holdning - tekstens udsagn
Psykoanalytisk læsning	Som navnet angiver, tager metoden afsæt i psykoanalysen, hvor man overfører Freuds grundlæggende begrebsapparat (det ubevidste, drømmen, ødipuskomplekset osv.) til analysen af tekster. Hvis mennesket - som hos Freud - er styret af sine drifter, kan analysen dykke ned i at bevidstgøre læseren om, hvor det ubevidste skriver med i den kreative proces, som kunst er. Sml. Sigmund Freud (1858-1939) og C.G. Jung (1875-1961)
Biografisk læsning	Fokus på forfatterens liv og værk som en helhed ud fra: 1. Portrætterende spor: Gennem en karakteristik af forfatteren som personlighed til en større forståelse af tekstens spor. 2. Genetiske spor (Genese: oprindelse, tilblivelse): At kaste lys over værkets tilblivelse ved at sammenligne med forfatterens liv. Historisk set er biografisk metode rundet af det borgerlige samfund.
Strukturalistisk læsning	Fokus på teksten som struktur og sprog. En strukturel analyse tager afsæt i tekstens modsætningspar, deres gentagelser og variationer og sigter på at forstå teksten gennem dens sproglige strukturer og mønstre. Her ses den litterære tekst primært som et sprogfænomen. Andre mønstre kan opspores i aktantmodellen, hvor udgangspunktet er et subjekt, der ønsker noget og handler for at opnå det. Modellen afkoder hvordan.
Ideologikritisk læsning	Fokus på den opfattelse af samfundet, som teksten udtrykker, hvad enten den er bevidst om det eller ej. En ideologi er fx falsk, hvis den hævder, at social nød og klasseforskelle skyldes guddommeligt forsyn eller hviler på den enkeltes held og dygtighed alene. Enhver tekst afspejler sin tid og sit samfund, og en ideologikritisk analyse har som mål at afdække social uretfærdighed, at opbygge en sand klassebevidsthed og opfordre læseren til at ændre verden. Sml. Karl Marx (1818-83) En ideologikritisk analyse kan også være en indgang til sagprosaetekster, fx til en afdækning af avisers bagvedliggende grundsyn (værdimæssigt og politisk ståsted) og dertil hørende menneskeopfattelse.

